

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Uudenmaan liitto katsoo kulttuurin ja luovien alojen olevan ollennainen osa matkailuelinkeinoa ja on näin luontevasti tiekartan lähtökohta. Kestävä matkailu tiekartassa läpileikkaavana on tärkeä ja perusteltu lähestymistapa. Kulttuurimatkailun tulee aina olla kestävä, tämä on tiekartassa tuotu hyvin esille.

Digitaalinen saavutettavuus ja tiedolla johtaminen ovat uudessa tiekartassa nostettu keskiöön perustellusti. Kulttuurimatkailun kehittämistyö tehostuu, kun erilaiset toiminnalliset rajapinnat muun muassa Business Finland/Visit Finland -toimintoihin kehittyvät ja kulttuurimatkailun sekä matkailuelinkeinon kehittämislinjaukset yhdenmukaistuvat. Tämä edellyttää toimenpiteiden rahoitusohjelman vakauttamista. Tiekartassa on omaksuttu laaja ja kattava tulokulma laaja-alaiselle yhteistyölle.

Tiekartassa toimijajoukko on määritelty sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla oikein.

Uudenmaan liitto korostaa, että alueellisessa työssä kulttuurimatkailulla on ollut vuosia keskeinen osa matkailun kokonaisvaltaisessa kehittämisessä. Kulttuurimatkailu tukee alueellista erikoistumista ja ominaispiirteiden esille nostamista. Tämä puolestaan mahdollistaa vierailijoille monipuolisen tuotevalikoiman. Visit Finlandin toimesta on myös laadittu kulttuurimatkailun tuotesuosituksia kulttuuri- ja taidealan toimijoille, matkailuyrityksille ja kehittäjille työvälineeksi laadukkaan, ostettavan ja liiketaloudellisesti kannattavan kulttuurimatkailuelämyksen tuottamiseksi.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Uudenmaan liitto toteaa, että tiekartta kokoaa ensimmäistä kertaa kulttuuri- ja luovat alat ja matkailualan eri poikkileikkaavat osat yksiin kansiin ja luo kehittämistoiminnalle yhtenäisen strategisen kehikon. Tämän toteutumiseksi on hyvä tiedostaa eri toimijoiden jatkuva kehittymisen tarve ja varmistaa se toimenpitein.

Kommenttinne luvusta 5.1

Toimivat yhteistyömallit ja verkostot ovat perusedellytys sille, että kulttuurimatkailun ja muun matkailun kehittämisen aito ja tuloksellinen yhteistoiminta voi toteutua. Sekä valtakunnallisesti että alueellisesti on syytä painottaa yhteistyömekanismien kehittämistä ja toimivuutta. Tiekartan toteutus kansallisella tasolla edellyttää ennen kaikkea tiivistä yhteistyötä Business Finlandin Visit Finland -yksikön sekä Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Alue- ja kansallisella tasolla toimivat verkostoyhteistyömuodot tulee turvata rakentein ja taloudellisesti. Jo olemassa olevien toimijoiden muodostamat yhteistyöryhmät ovat varteenotettava ratkaisu tähän.

Kommenttinne luvusta 5.2

Kestävän kulttuurimatkailun kehittämisessä tulee huomioida kulttuurin ja taiteen tekijät sekä yhteistöt, jotka harjoittavat ja vaalivat omaa kulttuuriperintöään. Kestävyys nähdään laajasti, myös kansallisten vähemmistöjen aseman näkökulmasta. Kulttuurisesti kestävän matkailun toisiaan tukeva ja kehittävä yhteistyösuhde on kuvattu hyvin. On hyvä tunnistaa myös Business Finland Visit Finland -yksikön STF (Sustainable Travel Finland) -ohjelman rooli ja merkitys.

Osaamisen ja koulutuksen rooli on huomioitu niin ikään hyvin. Oleellista on vahvistaa laajaa tietoisuutta vastuullisuuden merkityksestä kulttuurimatkailussa.

Kommenttinne luvusta 5.3

Tiekartta tunnistaa kattavasti myös kansainväliset ja erityisesti eurooppalaiset yhteistyöverkostot ja toimintamallit ja samalla nostaa esille keskeisiä kansallisia kulttuurimatkailukohteita sekä maailmanperintökohteita. Tiekartta tunnistaa varsin onnistuneesti myös potentiaaliset rahoituslähteet, joissa rahoitus pohjaa on kohdennettava alueellisesti ja kansallisesti oikeudenmukaisemmin.

Kommenttinne luvusta 5.4

Kulttuuri- ja luovat alat ja matkailuala ovat jo pidempään hyödyntäneet digitaalisia ratkaisuja niin tuotteistamisessa kuin markkinoinnissa. Erilaisten tärkeiden digikanavien tunnistaminen ja erityisesti toiminta Visit Finlandin kehittämässä kansallisessa DataHub -järjestelmässä on tärkeää myös kulttuurimatkailun osalta.

Visit Finlandin hallinnoima kansallinen matkailun tietokanta DataHub mahdollistaa myös kulttuurimatkailukohteiden ja -palveluiden sisältöjen kokoamisen yhteen tietokantaan. DataHubin rajapinta mahdollistaa tuotesisältöjen julkaisemisen monessa eri digitaalisessa kanavassa. DataHubiin syötetty tieto palvelee erityisesti matkailualan toimijoita muun muassa matkanjärjestäjiä, joiden kautta tieto kulkeutuu myös matkailijoille.

Monikanavaisuus ja kulttuurimatkailutuotteistuksen ja -palvelujen kehittämisessä digitaalinen löydettävyyden ja ostettavuus on erittäin tärkeää. Osana digitalisaatiota on tärkeää panostaa myös tiedolla johtamisen käytänteisiin tiiviissä yhteistyössä niin alueellisesti kuin Visit Finlandin kanssa.

Kommenttine luvusta 5.5

Uusi tiekartta tunnistaa keskeiset kansalliset toimijat ja verkostot kulttuurimatkailun osalta. Tiekartta on tehty kokoavasti kansallinen taso ensisijaisesti huomioiden, aluetason toimija- ja vastuukysymykset on todettu yleisesti, osaksi myös siksi, että toimijaverkosto on erittäin laaja ja heterogeeninen. Alueellinen resurssointi on välttämätöntä. Yhteistyöverkostojen ja alueorganisaatioiden dynamiikkaa on vahvistettava pienempien toimijoiden mukaan ottamiseksi.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Maakuntaohjelman toteuttamisesta vastaavana aluekehitysviranomaisena Uudenmaan liitto edistää kumppanuusperiaatteen mukaisesti eri yhteistyöverkostojen toimintaa. Maakunnassa toimivat vakiintuneet matkailun ja kulttuurialan yhteistyöverkostot sekä Uudenmaan liitto edesauttavat resurssiensa mukaan tätä yhteistyötä. Ajantasaiset maakunnalliset kehittämissuunnitelmat tukevat tätä toimintaa. Uudellamaalla on merkittävä kulttuurimatkailun kokonaisuus sekä kohteiden että toimijoiden muodossa.

Kulttuurimatkailun laajalla toimijakentällä on olennainen rooli maakunnan matkailun kehittämistyössä. Uudellamaalla tätä alueellista roolia tulee tarkastella erityisesti asiakkaille löydettäväksi ja ostettaviksi.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Kts. edellinen

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

Kulttuurimatkailun kasvun varmistamiseksi, tarvitaan tiekartassa mainittujen rahoituspanostusten lisäksi perustason työhön lisäresurssointia, varsinkin pienille kulttuuri- ja matkailutoimijoille. On huomioitava, että lisääntyvät vierailijamäärät kasvattavat ylläpitotyötä ja kustannuksia.

Rahoituksen, tuotekehityksen ja markkinoinnin pitkän tähtäimen varmistaminen on turvattava. Rahoitus ei voi olla vain hanke- ja projektipohjaista, sillä tällaisella rahalla luodut toimenpiteet jäävät lopulta kuluttamaan jo ennestään riittämätöntä perusresurssia. Ilman pitkäkestoista lisäresurssointia tilanne on kestämaton. Alueille pitkäkestoisesti ja tarvepohjaisesti kohdennetun rahoituksen varmistaminen on maakunnille tärkeää. Lisäksi tulisi huolehtia siitä, miten matkailun kasvusta saatu taloudellinen hyöty kotiutuu tiekartan toimenpiteistä myös kulttuurituotteiden alkutuottajille, esimerkiksi eri alojen taiteilijoille.

Salmi Petra

Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Ossi Savolainen